

Jerzy Kielbik

Sprawozdanie z X sesji z cyklu "Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich"

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 273-274

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy Kielbik

Sprawozdanie z X sesji z cyklu „Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”

W dniach 9–10 czerwca 2005 r. odbyła się dziesiąta sesja z cyklu „Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”. Inaczej niż w latach poprzednich organizatorzy – Ośrodek Badań Naukowych, Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego oraz Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny w Olsztynku – przyjęli dwudniową formułę obrad. Tematem jubileuszowego spotkania, nad którym honorowy patronat objął marszałek województwa warmińsko-mazurskiego, były „Ziemie pruskie w oczach polskich i obcych”.

Po raz pierwszy spotkanie z cyklu „Życie codzienne...” zorganizowano 10 października 1996 r.* Wówczas jeszcze obradom nie nadawano tytułu wiodącego. Miało się to zmienić w latach następnych. Zainteresowania organizatorów objęły wiele dziedzin i tematów. W 1997 r. był to „Człowiek i środowisko”, w 1998 r. „Wojny i niepokoje”, w 1999 r. „Specyfika etniczna ziem pruskich”, w 2000 r. „Siedziby ludzkie”, w 2001 r. „Świadectwa przeszłości”, w 2002 r. „Biografie”, w 2003 r. „Obchody rocznicowe i świąteczne”, w 2004 r. „Krzewienie wiedzy”. Podczas wszystkich tych sesji wygłoszono około stu siedemdziesięciu referatów, a ich autorzy przybyli z Berlina, Kaliningradu, Białegostoku, Gdańska, Kielc, Krakowa, Poznania, Torunia, Warszawy i pobliskiego Olsztyna. Wagę spotkań olsztyńskich podnosi fakt publikacji przedstawionych opracowań. Do 2005 r. ukazało się łącznie siedem wydawnictw posesyjnych pod wspólnym tytułem „Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”.

Tegoroczna sesja zorganizowana została ze szczególnym rozmachem, zgłoszono dwadzieścia cztery referaty: ks. prof. Alojzego Szorca (Olsztyn), prof. Jurijsa Kostiaszowa (Kaliningrad), prof. Stanisława Achremczyka (Olsztyn), prof. Janusza Małka (Toruń), ks. prof. Władysława Nowaka (Olsztyn), dr hab. Bożeny Domagały (Olsztyn), dr. Janusza Hochleitnera (Elbląg), dr. Marka Radocha (Olsztyn), dr. Andrzeja Korytki (Olsztyn), dr. Danuty Bogdan (Olsztyn), dr. Ireny Makarczyk (Olsztyn), dr. Bernadetty Puchalskiej-Dąbrowskiej (Białystok), dr. Adama Perłakowskiego (Kraków), dr. Filipa Wolańskiego (Wrocław), dr. Jana Chłosty (Olsztyn), mgr. Tadeusza Kufła (Olsztyn), mgr. Władysława Ogrodzińskiego (Olsztyn), mgr. Piotra Grabowskiego (Olsztyn), mgr. Sławomira Fafińskiego (Olsztyn), mgr. Grzegorza Świderskiego (Olsztyn), mgr. Jerzego Marka Łapo (Węgorzewo), mgr. Małgorzaty Sztąberskiej (Olsztyn), mgr. Jerzego Kielbika (Olsztyn), mgr. Krysztyny Jarosz (Węgorzewo).

Temat sesji „Ziemie pruskie w oczach polskich i obcych” był dla referentów pretekstem do wygłoszenia wystąpień, które można podzielić na kilka grup. Pierwsza to obraz tej krainy poszukiwany w opracowaniach naukowych. Druga to wspomnienia różnych osób, które z jakichś powodów znalazły się w Prusach, dla trzeciej zaś źródłem były wszelkiego rodzaju przekazy dokumentowe lub publicystyczne. Do pierwszej kategorii, w której autorzy próbowali dokonać swoistej krytyki dzieł, z równoczesną próbą przedstawienia zbudowanego w nich obrazu, zaliczyć można wystąpienia ks. prof. A. Szorca („Ziemie pruskie w opisie Marcina Kromera”), dr. Filipa Wolańskiego („Swoje dla

obcych – ziemie pruskie w »Początkach krajopisarstwa« Jana Pawła Edlinga na tle osiemnastowiecznych opisów Prus w podręcznikach geograficznych”), mgr. Władysława Ogrodzińskiego („Dwa filary polskiego ludoznawstwa Mazur w XIX wieku”), czy dotyczący dziejów najnowszych referat dr hab. Bożeny Domagały („Warmia i Mazury w badaniach socjologów niemieckich – M. Wagner, B. Hunecke, B. Esser”).

Referaty zaliczone do drugiej z wymienionych kategorii reprezentowane były nieco liczniej, a wynikało to poniekąd z jej wieloaspektowości. Ziemie te opisywali podróżnicy (dr B. Puchalska-Dąbrowska „Ziemie pruskie w angielskiej literaturze podróżniczej XVI–XVIII wieku”; dr A. Perlakowski „Książę i obcy kraj. Maksymilian Emanuel Wirtemberski w Prusach Królewskich w 1703 roku”; dr M. Radoch „Ziemie pruskie w oczach Gilberta de Lannoy”), dyplomaci (dr A. Korytko „Ziemie pruskie we wspomnieniach Johna Fowlera – sekretarza angielskiej misji dyplomatycznej w 1635 roku”; dr D. Bogdan „Gdańsk i jego mieszkańcy w świetle relacji posła francuskiego Karola Ogiera z lat 1635–1636”), możni tej ziemi (prof. S. Achremczyk „Ziemie pruskie w oczach Ignacego Krasickiego”), czy choćby studenci (prof. J. Małłek „Życie codzienne królewskiej Albertyny w początkach XIX w. w świetle pamiętnika studenta z Pomorza Zachodniego C. G. Rehsenera”). Różnorodność punktów widzenia wpłynęła, co oczywiste, na różnorodność opisów. Z innej perspektywy na otaczające go ziemie patrzył zaprzętnięty pertraktacjami dyplomata, a inaczej związany z tą krainą biskup warmiński.

W ostatniej z wymienionych grup swój ogład ziem pruskich dawały osoby z nimi związane. Dr I. Makarczyk przedstawiła referat „Warmia w świetle relacji o stanie diecezji przesyłanych do Rzymu u schyłku XVII wieku”, dr J. Chłosta „Druga wojna światowa we wspomnieniach autorów związanych z Prusami Wschodnimi”, mgr M. Sztąberska „Prusy Wschodnie w warszawskiej prasie etnograficzno-historycznej drugiej połowy XIX wieku”.

*Powyższe dane pochodzą ze słowa wstępnego wygłoszonego na sesji przez mgr. Władysława Ogrodzińskiego, w którym podsumował on dziesięciolecie spotkań.